

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Kierkegaard, Søren.; S. Kierkegaard.

Titel | Title:

Guds Uforanderlighed : En Tale

Udgivet år og sted | Publication time and place: Kbh. : C.A. Reitzels Bo og Arvinger, 1855

Fysiske størrelse | Physical extent:

22 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

UNIV.-BIBL. Afd. 1

Q. 6063 - 8°

1855.

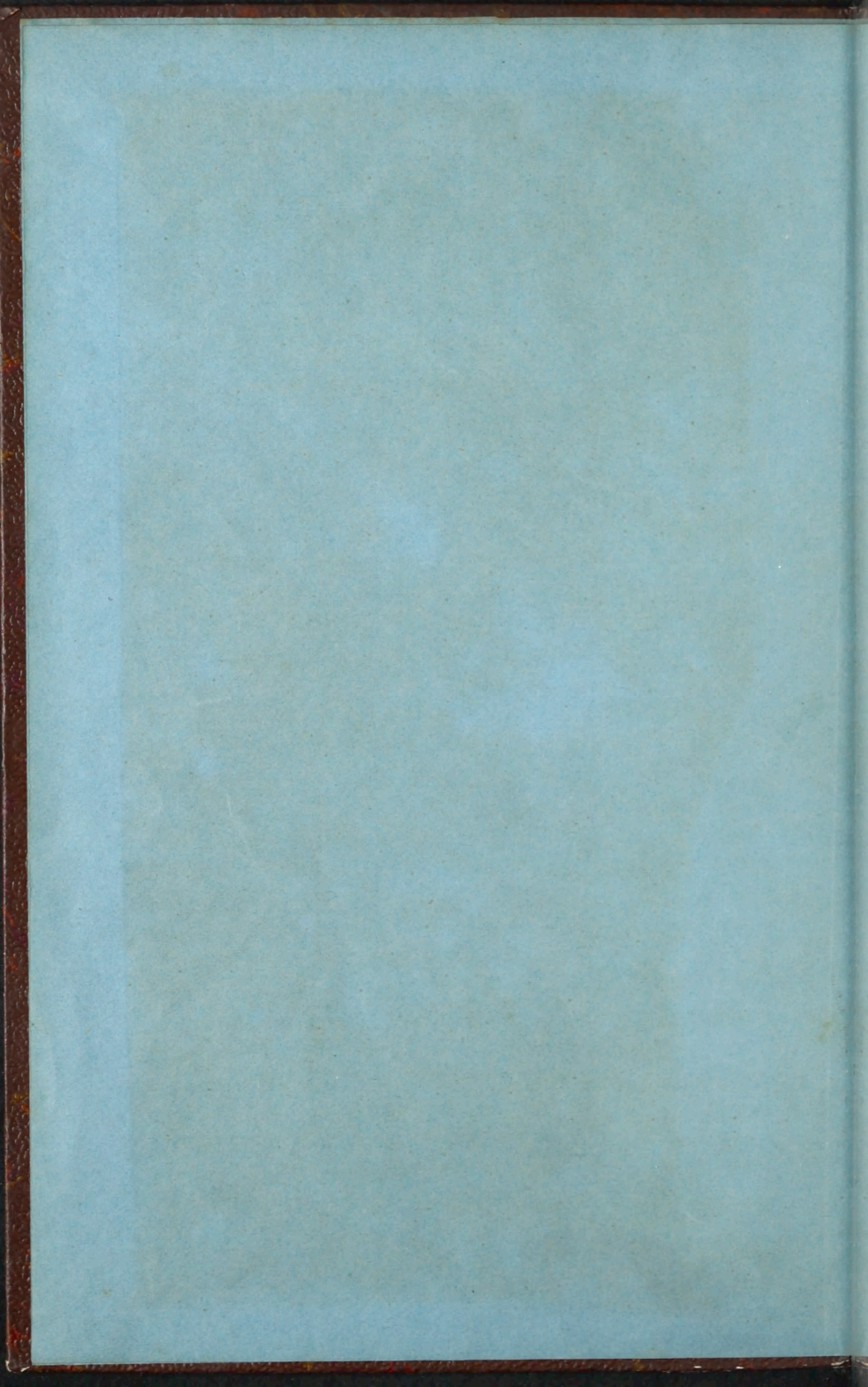

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130016725103

Guds Uforanderlighed.

En Tale.

Af

S. Kierkegaard.

B. N. 70.

Kjøbenhavn.

Forlagt af C. A. Reitzels Bo og Arvinger.

Bianco Lunos Bogtrykkeri.

1855.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Mindet

om

min afdøde Fader

Michael Pedersen Kierkegaard,

forhen Hofstrømmer her i Byen,

helliget.

3 Aug. 1855.

BIBLIOTHECA
REGIA
HAFNIENSIS

Forord.

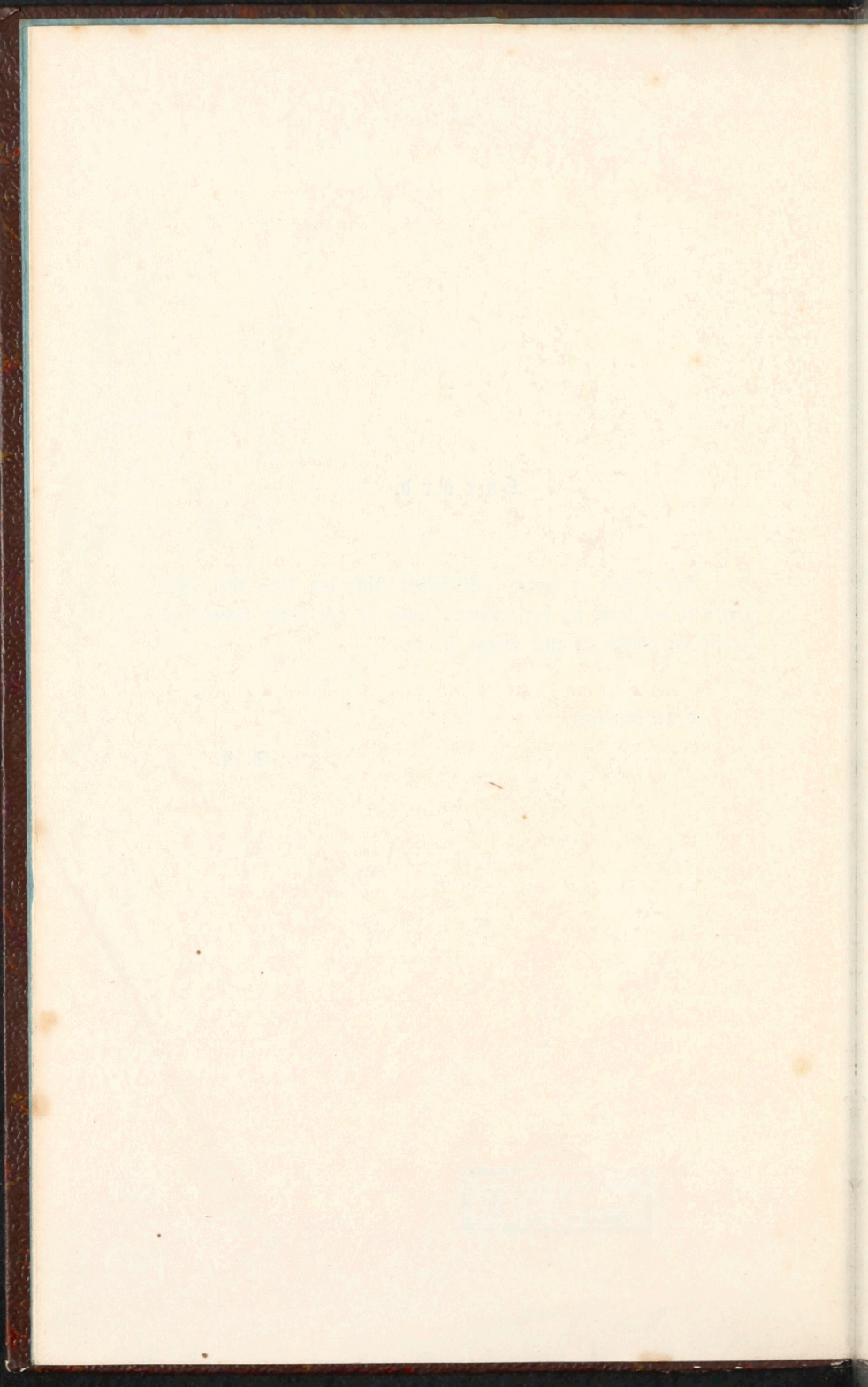

Denne Tale er holdet i Citadellens Kirke den 18de Mai 1851.
Teksten er den første jeg har benyttet; senere er den oftere blevet frem-
draget; nu vender jeg atter tilbage til den.

D. 5te Mai 1854.

C. K.

B o n.

Du Uforanderlige, hvem Intet forandrer! Du i Kjerlighed Uforanderlige, som, just til vort Bedste, ikke lader Dig forandre: at vi ogsaa maatte ville vort eget Vel, ved Din Uforanderlighed lade os opdrage til, i ubetinget Lydighed, at finde Hvilen og at hvile i Din Uforanderlighed! Ikke er Du som et Menneske; skal han bevare blot nogen Uforanderlighed, maa han ikke have for Meget, der kan bevæge ham, og ikke lade sig for meget bevæge. Dig derimod bevæger, og i uendelig Kjerlighed, Alt; endog hvad vi Mennesker kalde en Ubetydelighed og gaae ubevægede forbi, Spurvens Trang, den bevæger Dig; hvad vi saa ofte neppe paaagte, et menneskeligt Suk, det bevæger Dig, uendelige Kjerlighed: men Intet forandrer Dig, Du Uforanderlige! O, Du, der i uendelig Kjerlighed lader Dig bevæge, Dig bevæge ogsaa denne vor Bon, at Du velsigner den, saa Bonnen forandrer den Bedende i Overensstemmelse med Din uforanderlige Villie, Du Uforanderlige!

Jacob 1, 17—21.

Al god Gave og al fuldkommen Gave er ovenfra, og kommer ned fra Høienes Fader, hos hvilken er ikke Forandring eller Skygge af Dmskiftelse. Efter sit Raad fødte han os formedelst Sandheds Ord, at

vi skulde være en Førstegrode af hans Skabninger. Derfor, mine elskelige Brødre, være hvert Menneske snar til at høre, langsom til at tale, langsom til Brede; thi en Mands Brede udretter ikke det, som er ret for Gud. Derfor aflægger al Skidenhed og al Levning af Ondskab, og med Sagtmødighed annammer Ordet, som er indplantet i Eder, og som er mægtigt til at gjøre Eders Sjele salige.

M. L., Du har hørt Teksten forelæse. Hvor nær ligger det nu ikke at tænke paa Modsætningen: de timelige, de jordiske Ting's Foranderlighed, og Menneskenes Foranderlighed! Nedtrykkende, Trættende, at Alt er Forkrænkelse, at Menneskene ere Foranderlige, Du, m. L., og jeg! Sorgeligt, at Forandringen saa ofte er til det Værre! Fattige menneskelige Trost, men dog en Trost, at der da er endnu een Forandring ved det Foranderlige: at det faaer Ende!

Dog, hvis vi vilde tale saaledes, især i denne Forstemhedens Aand, altsaa ikke saaledes som naar der med Alvor tales om Forkrænkelsen, om „den menneskelige Ustædighed“, da holdt vi os ikke blot ikke til Teksten, nei, vi forlode den, ja, vi forandrede den. Thi i Teksten tales der om det Modsatte, om Guds Uforanderlighed. Teksten er idel Fryd og Glæde; som fra Bjergenes Tinde, hvor Tausshed boer, saaledes er Apostelens Tale opløst over al Jordlivets Foranderlighed; han taler om Guds Uforanderlighed, ikke om Andet. Om en „Lysenes Fader“, der boer histoppe, hvor ingen Dmstiftelse naaer hen, end ikke Skyggen af den. Om „gode og fuldkomne Gaver“, der komme ned herovenfra, fra denne Fader, der, som „Lysenes“ eller Lysets Fader, uendeligt veed at sikke sig, at det sandeligen ogsaa er Godt og Fuldkom-

ment, hvad der kommer fra ham, og som „Fader“ Intet hellere vil, intet Andet tænker paa end uforandret at sende gode og fuldkomne Gaver. Og derfor, mine elskelige Brødre, være hvert Menneske „hurtig til at høre“, nemlig ikke efter Løst og Fast, men op efter, thi der oppe fra spørges bestandigt kun godt Nyt; „langsom til at tale“, thi den Snak vi Mennesker kan komme med især i Forhold hertil og især strax, den kan som oftest kun tjene til at gjøre de gode og fuldkomne Gaver mindre gode og fuldkomne; „langsom til Brede“, at vi da ikke, naar Gaverne ikke synes os gode og fuldkomne, blive vrede, og bewirke, at det Gode og Fuldkomne, der var bestemt til vort Vel, ved vor egen Skyld bliver til Fordærvelse — det er Det, hvad en Mands Brede kan udrette, og „en Mands Brede udretter ikke det, som er ret for Gud“. „Derfor aflægger al Skidenhed og al Levning af Dndskab“ — som man reengjør og smykker sit Huus og selv sidder pyntet, festsigt ventende Besøget: at vi saaledes værdigen maatte modtage de gode og fuldkomne Gaver. „Og med Sagtmodighed annammer Ordet, som er indplantet i Eder, og som er mægtigt at gjøre Eders Sjæle salige“. Med Sagtmodighed! I Sandhed, hvis det ikke var Apostelen, der talte, og hvis vi ikke strax efterkomme Befalingen „at være langsomme til at tale, langsomme til Brede“, vi maatte vel sige: det var da en besynderlig Tale, ere vi da i den Grad Daarer, at vi behove at formanæs til Sagtmodighed i Forhold til Den, der kun vil vort Vel, det er jo som at spotte os, saaledes at anbringe det Ord „Sagtmodighed“. Thi see, dersom Een vilde slaae mig med Urette, og der da stod en Anden hos, der formanende sagde: find Dig med Sagtmodighed deri; dette er ligefrem Tale. Men tænk Dig det venligste Bøsen, Kjerligheden selv; den har udsøgt en Gave, bestemt for mig, og Gaven er god og fuldkommen, ja som Kjerligheden selv; den kommer og vil skjenke mig denne Gave — da staaer der et andet Menneske hos, og han siger

formanende til mig: lad mig nu see, at Du med Sagtmodighed finder Dig deri. Og dog saaledes er det med os Menneſter. En Hedning, og kun et Menneſte, den eenfoldige Viſe i Oldtiden, klager over, ofte at have erfaret, at naar han vilde fratage et Menneſte een eller anden Taabelighed for at bibringe ham en bedre Viden, alſaa for at gjøre vel mod ham, at den Anden da kunde blive ſaa vred, at han, ſom den Eenfoldige ſpogende ſiger i Alvor, gjerne vilde bide ham. Al, og hvad har Gud ikke maattet erfare i de 6000 Aar, hvad erfarer han ikke hver Dag fra Morgen til Aften med hvert eneſte af diſſe Millioner Menneſter; vi blive ſtundom meeſt vrede, naar han vil gjøre meeſt vel imod os. Ja, hvis vi Menneſter i Sandhed vidſte vort eget Vel, og i dybeſte Forſtand i Sandhed vilde vort eget Vel, da behøvedes ingen Formaning til Sagtmodighed i dette Forhold. Men vi Menneſter (hvo har ikke i egen Erfaring ſandet det!) vi ere dog i Forholdet til Gud ſom Born. Og derfor behøves Formaning om Sagtmodighed i Forhold til at modtage det Gode og det Fuldkomne — i den Grad er Apoſtelen forviſſet om, at kun gode og fuldkomne Gaver komme ned fra ham, den evig Uforanderlige.

Forſkjellige Synſpunkter! Det blot Menneſkelige (hvad jo Hedenſkabet viſer) taler mindre om Gud, og har overveiende Tilboielighed til ſorgmodigt kun at ville tale om de menneſkelige Tingſ Foranderlighed; Apoſtelen vil ene og alene tale om Guds Uforanderlighed. Saaledes med Apoſtelen. For ham er Tanken om Guds Uforanderlighed ene og alene idel Troſt, Fred, Glæde, Salighed. Og dette er jo ogſaa evig ſandt. Men lader os ikke glemme, at det, at det er ſaa for Apoſtelen, ligger i, at Apoſtelen er Apoſtelen, at han allerede længſt havde i ubetinget Lydighed ganſke givet ſig hen i Guds Uforanderlighed, at han ikke ſtod ved Begyndelſen, men ſnarere ved Enden af Veien, den trange, men ogſaa den gode vei, ſom han, forſagende Alt, havde valgt,

uforandret fulgt uden at see sig tilbage, med stærkere og stærkere Skridt hastende mod Evigheden. Vi derimod som kun endnu ere Begyndere, under Opdragelsen, hos os maa Guds Uforanderlighed ogsaa have en anden Side at sees fra; og glemme vi dette, da løbe vi let Fare for at tage Apostelens Dphoiethed forfængeligt.

Saa ville vi da tale, om muligt baade i Forførdelse og til Beroligelse om Dig, Du Uforanderlige, eller om Din Uforanderlighed.

Gud er uforanderlig. Almægtig skabte han denne synlige Verden — og gjorde sig usynlig; han iforte sig den synlige Verden som en Klædning, han forandrer den som man omstifter en Klædning — selv uforandret. Saaledes i den sandhelige Verden. I Begivenhedernes Verden er han overalt tilstede i ethvert Dieblik; i en sandere Forstand end den aarvaagreste menneskelige Retfærdighed, der siges at være allesteds, er han, aldrig seet af nogen Dødelig, allestedsnærværende, overalt tilstede, ved det Mindste og ved det Største, ved hvad der kun uegentlig kan kaldes en Begivenhed og ved hvad der er den eneste Begivenhed, naar en Spurv doer, og naar Menneske-Slægtenes Frelser fødes; han holder i ethvert Dieblik alt Virkeligt som Mulighed i sin almægtige Haand, har i ethvert Dieblik Alt i Beredskab, forandrer i et Nu Alt, Menneskenes Meninger, Domme, menneskelig Hoihed og end Ringhed, han forandrer Alt — selv uforandret. Naar Alt er tilsyneladende Uforandrethed (thi det er kun tilsyneladende, at det Udvortes til en vis Tid er uforandret, det forandres altid), i Alts Omveltning forbliver han lige uforandret, ingen Omstiftelse berører ham, end ikke Skyggen af Omstiftelsen; i uforandret Klarhed er han, Ulysenes Fader, evig uforandret. I uforandret Klarhed — ja just derfor er det han er uforandret, fordi han er idel Klarhed, en Klarhed som ingen Dunkelhed har i sig, og som ingen Dunkelhed kan komme

nær. Med os Mennesker er det ikke saaledes, vi ere ikke saaledes Klarhed, og just derfor ere vi foranderlige: snart bliver Noget lysere i os, og snart fordunkles Noget, og vi forandres, nu vegler det udenom os, og Omstiftelsens Skygge glider forandrende over os, nu falder der fra Omverdenen en forandrende Belysning over os, medens vi selv under alt Dette igjen forandres i os selv. Men Gud er uforanderlig.

Denne Tanke er forfærdende, idel Frygt og Bæven. I Almindelighed fremhæves dette maaskee mindre; man klager over Menneskenes, over alt det Timeliges Foranderlighed, men Gud er uforanderlig, det er Trosten, idel Trost, siger endog Lettsindigheden. Ja vist er Gud uforanderlig.

Men først og fremmest, er Du ogsaa i Forstaaelse med Gud, betænker Du ret alvorligt, stræber Du oprigtigt at forstaae — og dette er Guds evig uforanderlige Villie med Dig som med ethvert Menneske, at han skal stræbe derefter — stræber Du oprigtigt at forstaae, hvad der kan være Guds Villie med Dig? Eller lever Du saadan hen, og dette er ikke faldet Dig ind? Forfærdeligt, at saa han er den evig Uforanderlige! Thi med denne uforanderlige Villie maa Du dog engang, tidligt eller sildigt, støde sammen, denne uforanderlige Villie, der vilde, Du skulde betænke dette, fordi den vilde Dit Vel, denne uforanderlige Villie, som saa maa knuse Dig, hvis Du paa anden Maade støder sammen med den. Dernæst, Du som dog er i Forstaaelse med Gud, er Du ogsaa i god Forstaaelse med ham, er Din Villie, er den, og ubetinget, hans Villie, Dine Ønsker, hvert dit Ønske, hans Bud, Dine Tanker, den første og den sidste, hans Tanker: hvis ikke, forfærdeligt, at Gud er uforanderlig, evig, evig uforanderlig! Blot det at være ueens med et Menneske! Dog maaskee er Du den Stærkere og siger om den Anden: ja, ja han forandrer sig nok. Men dersom nu han er den

Stærkere; dog maaskee mener Du, at kunne holde længere ud. Men dersom det nu er en heel Samtid; dog maaskee siger Du: 70 Aar er da ingen Ewigheid. Men den evig Uforanderlige — dersom Du var ueens med ham, det er jo en Ewigheid: forfærdeligt!

Tænk Dig en Vandringsmand; han er standset ved Foden af et uhyre, et uoverstigeligt Bjerget. Det er det han . . . nei, han skal ikke, men det er det han vil over, thi hans Dnsker, hans Længsler, hans Begjeringer, hans Sjæl — der har en lettere Art Befordring — er allerede ovre paa den anden Side, og det der mangler er blot at han følger efter. Tænk Dig han blev 70 Aar gammel; men Bjerget staaer uforandret, uoverstigeligt. Lad ham blive endnu en Gang 70 Aar; men Bjerget staaer uforandret ham i Veien, uforandret, uoverstigeligt. Saa forandres maaskee han under alt Dette, han doer fra sine Længsler, sine Dnsker, sine Begjeringer, han kjenner neppe sig selv mere, saaledes træffer nu en senere Slægt ham siddende, forandret, ved Foden af Bjerget, der staaer uforandret, uoverstigeligt. Lad det være 1000 Aar siden; han den Forandrede, han er længst død, kun et Sagn fortælles om ham, det er det eneste, der er blevet tilbage — ja, og saa Bjerget, der staaer uforandret, uoverstigeligt. Og nu den evig Uforanderlige, for hvem 1000 Aar ere som en Dag, af og selv dette er for meget sagt, de ere for ham som et Nu, ja egentligen ere de for ham som vare de ikke for ham — hvis Du end i fjerneste Maade vil ad en anden Bei end han vil Du skal: frygteligt!

Sandt nok, om Din, om min, om disse Tusinders og Tusinders Villie just ikke er saa ganske i Overeensstemmelse med Guds: det gaaer jo som det bedst kan derude i den saakaldte virkelige Verdens Travlhed, Gud lader sig jo egentligen ikke mærke med Noget; snarere er det vel saa, at hvis der var en Retfærdig — hvis der var en Saadan! — der betragtede

denne Verden, en Verden, der, som Skriften siger, ligger i det Døde, han maatte blive mismodig over, at Gud ikke lader sig mærke med Noget. Men troer Du derfor, Gud har forandret sig, eller er dette, at han ikke lader sig mærke med Noget, det mindre Forfærdelige, naar det dog er vist, at han er evig uforanderlig? Mig synes det ikke saa. Betænk det dog, og sig da, hvilket er det Forfærdeligste, enten dette: den uendelig Stærkere, der, træt af at lade sig spotte, reiser sig i sin Magt og knuser de Gjenstridige — det er forfærdeligt, og saaledes fremstilles det ogsaa, naar der tales om, at Gud ikke lader sig spotte, og der da vises hen paa Tider, hvor hans Straffedomme tilintetgjørende gik over Slægten; men er det dog egentligen det Forfærdeligste? Er dette ikke det endnu Forfærdeligere: den uendelig Stærke, der — evig uforanderlig! — sidder ganske stille og seer, uden en Mines Forandring, næsten som var han ikke til, medens dog, saa maatte den Retfærdige vel klage, Usandhed har Fremgang, har Magt, Bold og Uret seirer og endog saaledes, at selv en Bedre kan fristes til at mene at maatte benytte Lidt af de samme Midler, hvis der skal være Haab om at udrette Noget for det Gode, saa det er som spottedes han, han den uendelig Stærke, den evig Uforanderlige, som dog hverken lader sig spotte eller forandre — er dette ikke det Forfærdeligste? Thi hvorfor troer Du vel, han er saa stille? Fordi han veed med sig selv, at han er evig uforanderlig. En, der ikke var evig sikker paa sig selv, at han er den Uforanderlige, han kunde ikke holde sig saaledes stille, han reiste sig i sin Magt; men kun den evig Uforanderlige kan sidde saaledes stille. Han giver Tid, det kan han ogsaa, han har Ewigheden, og evigt er han uforanderlig; han giver Tid, det gjør han med velberaad Hu, saa kommer der et Ewighedens Regnskab, hvor Intet er glemt, ikke eet eneste af de utilbørlige Ord, der bleve talte, og evigt er han uforanderlig. Dog det kan ogsaa være Barmhertighed, at han

saaledes giver Tid, Tid til Omvendelse og Forbedring; men frygteligt, hvis denne Tid ikke benyttes saaledes, thi da maatte Daarligheden og Letfæindigheden i os hellere ønske, at han strax var ved Haanden med Straffen, end at han saaledes giver Tid, lader som Jugenting og dog er evig uforanderlig. Spørg en Opdrager — og vi ere dog Alle i Forholdet til Gud mere eller mindre Born! — spørg Den, der har havt med vildfarende Mennesker at gjøre — og enhver af os har dog idetmindste een Gang været vildfarende, er det i længere eller kortere Tid, med større eller mindre Mellemrum — og Du skal høre, han vil sande, at det er en stor Hjælp for Letfæindigheden eller rettere for at forhindre Letfæindighed — og hvo turde sige sig ganske fri for Letfæindighed! — at Straffens Lidelse om muligt følger i samme Nu som Overtrædelsen, saa den Letfæindiges Husmelse vænnes til at huske Straffen samtidigt med Skylden. Ja var det saa, at Forvildelse og Straf stode saaledes i Forhold til hinanden, at man, ligesom paa et dobbeltlobet Skydevaaben, trykkede paa een Hjeder, og i samme Nu man greb det forbudne Lystelige eller forskyldte Forvildelsen, i samme Nu fulgte Straffen: jeg troer Letfæindigheden vilde vogte sig. Men jo længere Tid mellem Skylden og Straffen (hvilket i Sandhed forstaaet udtrykker Maalestoffet for Sagens Alvor), jo mere fristende for Letfæindighed, som kunde maaskee det Hele blive glemt, eller Retfærdigheden selv maaskee forandre sig og til den Tid saae ganske andre Begreber, eller som vilde det dog idetmindste være saa længe siden det skete, at det vil være umuligt at fremstille Sagen uforandret. Saa forandrer Letfæindigheden sig, og ikke til det Bedre; saa bliver Letfæindigheden tryg; og naar saa Letfæindigheden er bleven tryg, saa drister den mere, og saa gaaer Nar efter Nar — Straffen udebliver, og Glemsel indtræder, og atter udebliver Straffen, men ny Forvildelse udebliver ikke, og den gamle Forvildelse er nu blevet mere ondartet; og saa er

det forbi; saa slutter Døden af — og til alt Dette (det var kun Letfindighed!) var der en evig Uforanderlig Vidne: var det saa ogsaa Letfindighed? en evig Uforanderlig, og det er med ham Du vil have at gjøre Regnskabet op. I det Dieblif, da Tidelighedens Viser, Minut-Viseren, viste 70 Aar, og det Menneske døde, i den Tid havde Evighedens Viser neppe flyttet sig en Kjende: i den Grad er Alt nærværende for Evigheden og for ham den Uforanderlige!

Dg derfor hvo Du end er, husk paa, hvad jeg siger til mig selv, at for Gud er intet Betydeligt og intet Ubetydeligt, at i een Forstand er det Betydelige for ham ubetydeligt, i en anden Forstand selv den mindste Ubetydelighed noget uendelig Betydeligt. Er da Din Villie ikke i Overeensstemmelse med hans, betænk det, Du slipper aldrig fra ham, tak ham, om han ved Mildhed eller ved Strenghed lærer Dig at bringe Din Villie i Overeensstemmelse med hans — frygteligt, hvis han ikke lader sig mærke med Noget, frygteligt, hvis det kunde komme saa vidt med et Menneske, at han næsten trodses paa, at Gud enten ikke er til, eller at han har forandret sig, eller endog blot at han er for stor til at lægge Mærke til hvad vi kalde Ubetydeligheder; thi baade er han til, og han er evig uforanderlig, og hans uendelige Storhed er just den, at han seer end det Mindste, husker end det Mindste, ja, og hvis Du ikke vil som han, husker det uforandret en Evighed!

Der er altsaa for os letsindige og ustadige Mennesker idel Frygt og Bæven i denne Tanke om Guds Uforanderlighed. O, betænk det vel! hvad enten han lader sig mærke med Noget eller ikke, han er evig uforanderlig. Han er evig uforanderlig, betænk det vel, hvis Du har, som det siges, noget Udstaende med ham, han er uforanderlig. Maaskee har Du lovet ham Noget, ved helligt Løfte forpligtet Dig ..... men i Tidens Løb har Du forandret Dig, tænker nu sjeldnere paa Gud (har Du maaskee som Eldre faaet vigtigere Ting at tænke paa?) eller

Du tænker maaskee anderledes om Gud, at han ikke bryder sig om Dit Livs Ubetydeligheder, at sliq Tro er Barnagtighed: i ethvert Tilfælde Du har saadan glemt, hvad Du lovede ham, saa derpaa glemt, at Du lovede ham det, og saa tilsidst glemt, glemt — ja glemt, at han Intet glemmer, han den evig Uforanderlige, at det just er en Aarenes bagvendte Barnagtighed at mene, at Noget er ubetydeligt for Gud, og at Gud glemmer Noget, han den evig Uforanderlige!

I Forholdet mellem Menneſte og Menneſte klages der ſaa ofte over Foranderlighed, den Ene klager over den Anden, at han har forandret ſig; men ſelv i Forholdet mellem Menneſte og Menneſte kan ſtundom den Enes Uforandrethed være ſom til Plage. Maaskee har En talt til et andet Menneſte om ſig ſelv. Maaskee var det lidt barnagtig, tilgivelig Tale, han førte. Men maaskee var Sagen ogſaa alvorligere: det friſtede det daarlige, forſængelige Hjerte at tale i hoie Toner om ſin Begeiſtring, ſin Joieſels Barighed, ſin Willen i denne Verden. Den Anden hørte roligt derpaa, han ikke engang ſmilede, eller forhindrede ham i at tale; han lod ham tale, han hørte, han taug, kun lovede han, hvad der blev forlangt, ikke at glemme det Sagte. Saa gif der Tid hen; og den Førſte havde længſt glemt alt Dette; den Anden derimod havde ikke glemt det, ja, lad os tænke det endnu Beſynderligere, han havde ladet ſig bevæge af de Tanker, ſom den Førſte i et Stemningens Dieblik havde udtalt, at, og ligesom givet fra ſig, havde i redelig Stræben dannet ſit Liv i Forhold dertil: hvilken Plage med hans Hufkommelses Uforandrethed, han ſom kun altfor tydeligt viſte, at han indtil det Mindſte huſkede, hvad der i hiint Dieblik blev ſagt!

Og nu den evig Uforanderlige — og dette menneſkelige Hjerte! O, dette menneſkelige Hjerte, hvad gjemmer Du dog ikke i Dit hemmelighedsfulde Indelukke, ubekjendt for Andre

— det var ikke det Børste — men stundom næsten ubefjendt for den Bedkommende selv! Fast er det jo, saasnart et Menneſte blot er blevet noget tilaars, fast er det jo som et Gravſted, dette menneſkelige Hjerter! Der ligge de begravne, begravne i Glemſel, Lofter, Forfatter, Beſlutninger, hele Planer og Brudſtykker af Planer og Gud veed hvad — ja ſaaledes tale vi Menneſker, thi vi Menneſker tænke ſjældent ved hvad vi ſige; vi ſige: der ligger Gud veed hvad. Og det ſige vi ſaadan halvt letſindigt, halvt træet af Livet — og ſaa er det ſaa frygteligt ſandt, at Gud veed hvad, han veed det, indtil det Mindſte, det Du har glemt, han veed hvad der for Din Hufommelse har forandret ſig, det veed han uforandret, han ikke engang erindrer det, ſom var det dog noget ſiden, nei han veed det, ſom var det idag, og han veed, om der i Forhold til noget af diſſe Dnſter, Forfatter, Beſlutninger var ſaa at ſige talt til ham derom — og han er evig uforandret og evig uforanderlig. O, kan et andet Menneſkes Hufommelse falde et Menneſte til Byrde — nu, den er dog vel aldrig ſaa ganſke tilforladelig, og i ethvert Tilfælde det kan da ikke vare en Evgighed, jeg bliver dog fri for dette andet Menneſte og hans Hufommelse; men en Alvidende, og en evig uforanderlig Hufommelse, fra hvilken Du ſaa ikke ſlipper, mindſt i Evgigheden: frygteligt! Nei, evig uforanderligt er for ham Alt evigt nærværende, evigt lige nærværende, ingen hverken Morgenens eller Aftenens, hverken Ungdommens eller Alderdommens, hverken Glemſomhedens eller Undſkyldningens omſkiftende Skygge omſkifter ham, nei for ham er ingen Skygge; ere vi, ſom det hedder, Skygger, han er evig Klarhed i ſin evige Uforanderlighed; ere vi Skygger, ſom ile hen — min Sjel, ſee Dig dog vel for, thi enten Du vil eller ikke, iler Du hen til Evgigheden, til ham, og han er evig Klarhed! Derfor ikke blot holder han Regnſkab, men han er Regnſkabet; det hedder, vi Menneſker ſtulle gjøre Regnſkab, ſom var der maafkee en lang

Tid dertil, og saa maaskee en uoverkommelig Masse af Bidtloftigheder, for at faae Regnskabet bragt istand: o, min Sjæl, det er i ethvert Dieblit gjort; thi hans uforanderlige Klarhed er Regnskabet, indtil det Mindste fuldstændigt færdigt og bevaret af ham den evig Uforanderlige, der Intet har glemt af hvad jeg har glemt, ei heller, som jeg, husker Noget anderledes end det dog virkelig var.

Saaledes er der idel Frygt og Bæven i denne Tanke om Guds Uforanderlighed, næsten er det som var det langt, langt over et Menneskes Kræfter at have med en saadan Uforanderlighed at gjøre, ja som maatte denne Tanke styrte et Menneske i Angest og Uro indtil at fortvivle.

Men saa er det ogsaa saaledes, at der er Beroligelse og Salighed i denne Tanke; det er virkelig saa, at naar Du, trættet af al denne menneskelige, al denne time-lige og jordiske Foranderlighed og Omvegling, trættet af Din egen Ustadighed, kunde ønske et Sted, hvor Du kunde hvile Dit trætte Hoved, Din trætte Tanke, Dit trætte Sind, for at hvile og hvile ud: o, i Guds Uforanderlighed der er Hvile! Naar Du derfor lader denne hans Uforanderlighed tjene Dig, som han vil, til Dit Bedste, Dit evige Bedste, naar Du lader Dig opdrage, saa Din Egenwillie (og det er fra den Foranderligheden egentligen kommer, endnu mere end udenfra) uddøer, jo før jo hellere, det hjælper Dig jo ikke, Du skal enten med det Gode eller med det Onde, tænk Dig det Jorgjebes i at ville være ueens med en evig Uforanderlighed, vær som Barnet, naar det ret dybt fornemmer, at det lige over for sig har en Villie, hvor der kun hjælper Gæt, at lystre — naar Du lader Dig ved hans Uforanderlighed opdrage, saa Du forsager Ustadighed og Foranderlighed og Lune og Egenraadighed: da hviler Du stedse tryggere og saligere og saligere i denne Guds Uforanderlighed. Thi at Tanken om Guds Uforanderlighed er salig, ja, hvo tvivler; men vogt blot paa, at Du bliver saaledes, at Du

saligt kan hvile i denne Uforanderlighed! O, som Den, der har et lykkeligt Hjem, saaledes siger en Saadan: mit Hjem er evig betrygget, jeg hviler i Guds Uforanderlighed. Den Hvile kan Ingen forstyrre Dig uden Du selv; kunde Du blive ganske lydig i uforandret Lydighed, da skulde Du i ethvert Dieblif med samme Nødvendighed som et tungt Legeme synker til Jorden, eller med samme Nødvendighed som hvad der er let hæver sig mod Himlen, frit hvile i Gud.

Dg lad det saa kun Alt forresten vegle, som det gjor. Skal Du finde Din Virksomhed paa en større Skueplads, vil Du efter en større Maalestok erfare Allts Foranderlighed; men paa en mindre Skueplads, paa den mindste, vil Du dog erfare det Samme, maaskee lige saa smerteligt. Du vil erfare, hvorledes Menneffene forandre sig, hvorledes Du selv forandrer Dig; stundom vil det ogsaa være, som om Gud forandrede sig, hvilket horer med til Opdragelsen. Herom, om Allts Foranderlighed vil en Eldre bedre kunne tale end jeg, medens maaskee hvad jeg kunde sige, kunde synes den ganske Unge noget Nyt. Dog dette ville vi ikke videre udføre, men overlade Livets Mangfoldighed at udfolde for Enhver, som det er ham bestemt, at han kan komme til at erfare, hvad for ham alle Andre have erfaret. Stundom vil Forandringen være saaledes, at Du mindes Ordet: Forandring behager — ja, usigeligt! Der vil ogsaa komme Tider, da Du selv opfinder et Ord, som Sproget har fortiet, og Du siger: Forandring behager ikke — hvor kunde jeg dog sige: Forandring behager. Naar saa er, vil Du særligen være foranlediget til (hvad Du dog vel heller ikke i det første Tilfælde vil glemme) at søge hen til ham, den Uforanderlige.

M.T.! denne Time er nu snart forbi, og Tiden. Hvis Du ikke selv vil det anderledes, snart vil ogsaa denne Time være glemt, og Tiden. Dg hvis Du ikke selv vil det ander-

ledes, snart vil ogsaa Tanken om Guds Uforanderlighed være glemmt i Foranderligheden. Dog deri er han dog vel ikke Skyld, han den Uforanderlige! Men forskylder Du ikke selv at glemme den, da vil Du i denne Tanke være forsørgt for Dit Liv, for en Evighed.

Tænk Dig i Orkenen en Gensom; forbrændt næsten af Solens Hede, forsmægtende finder han en Kilde. O, listige Kølighed! Nu er jeg, Gud være lovet, siger han — og han fandt dog kun en Kilde, hvorledes maatte ikke Den tale, der fandt Gud! og dog maatte ogsaa han sige „Gud være lovet“, jeg fandt Gud! — nu er jeg, Gud være lovet, forsørgt. Thi Din trofaste Kølighed, o elskede Kilde, er ikke underlagt Forandring. I Vinterens Kulde, hvis den naaede her hen, Du bliver ikke koldere, men bevarer noiagtigt den samme Kølighed, Kildens Vand fryser ikke! I Sommer-solens Middags-Brand, Du bevarer noiagtigt Din usforandrede Kølighed, Kildens Vand lunknes ikke! Og der er intet Usandt i hvad han siger (han, der i mine Tanker ikke valgte nogen utaknemlig Gjenstand for en Lovtale, en Kilde, hvad Enhver bedre forstaaer, jo bedre han veed, hvad det vil sige: Orken og Gensomhed), der er ingen usand Overdrivelse i hans Lovtale. Imidlertid, hans Liv tog en ganske anden Vending, end han havde tænkt. Han forvildede sig engang bort, blev saa revet ud i den vide Verden. Mange Aar efter vendte han tilbage. Hans første Tanke var Kilden — den var der ikke, den var udtørret. Et Dieblik stod han taus i Sorg; da fattede han sig og sagde: nei, jeg tilbagekalder dog ikke eet Ord af hvad jeg sagde til Din Lov, det var Sandhed Alt. Og prisede jeg Din listige Kølighed, medens Du var, o elskede Kilde, saa lad mig ogsaa prise den, nu Du er forsvunden, at det maa være sandt, at der er Uforandretthed i et Menneskes Bryst. Ei heller kan jeg sige, at Du bedrog mig; nei, havde jeg fundet Dig, jeg er forvisset, Din Kø-

lighed vilde være uforandret — og Mere havde Du ikke lovet.

Men Du, o Gud, Du Uforanderlige, Du er uforandret altid at finde, og lader Dig uforandret altid finde, Ingen reiser, hverken i Liv eller Død, saa langt bort, at Du ikke er at finde, at Du ikke er der, Du er jo overalt, — saaledes er der ikke Kilder paa Jorden, Kilderne ere kun paa enkelte Steder. Og desuden — overvældende Sikkerhed! — Du bliver jo ikke som Kilden paa Stedet, Du reiser med; af, og Ingen forvilder sig saa langt bort, at han ikke kan finde tilbage til Dig, Du der ikke blot er som en Kilde, der lader sig finde, — fattige Beskrivelse af Dit Væsen! — Du, der er som en Kilde, der selv søger den Torstende, den Forvildede, hvad man aldrig har hørt om nogen Kilde. Saaledes er Du uforandret altid og overalt at finde. O, og naarsomhelst et Menneske kommer til Dig, i hvilken Alder, til hvilken Tid paa Dagen, i hvilken Tilstand: dersom han kommer oprigtigt, han finder altid (som Kildens uforandrede Kølighed) Din Kjerlighed lige varm, Du Uforanderlige! Amen.
